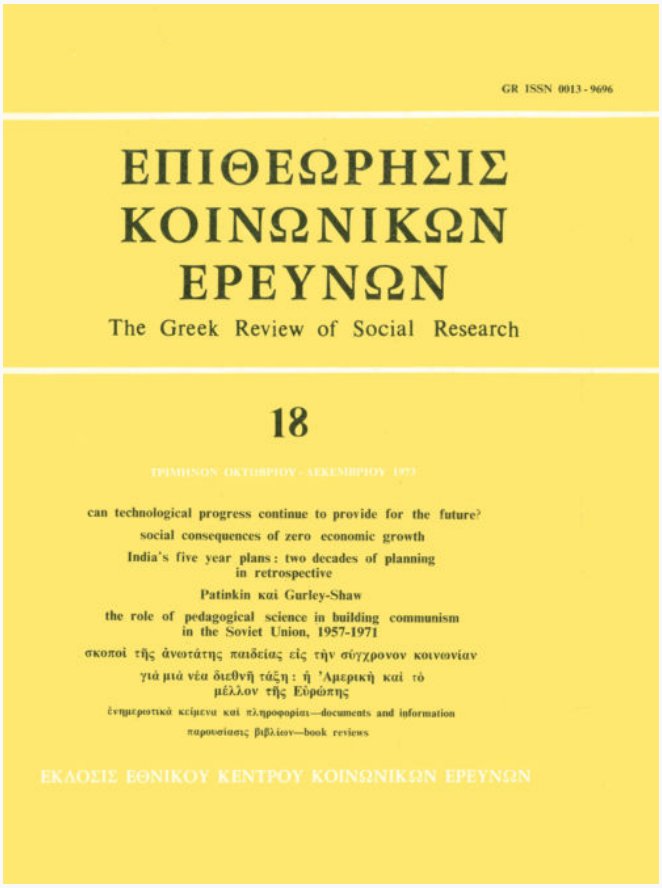
ePublishing

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
EKT NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

The Greek Review of Social Research

Vol 18 (1973)

18

Η ορθόδοξος Εκκλησία της Ελλάδος ως κοινωνική ομάς (πιέσεως) κατά την επίτευξην των στόχων της, υπό Νικ.Χ.Βικέτου

Αναστάσιος Αλ. Τζανίμης

doi: 10.12681/grsr.292

Copyright © 1973, Αναστάσιος Αλ. Τζανίμης

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0.

To cite this article:

Τζανίμης Α. Α. (1973). Η ορθόδοξος Εκκλησία της Ελλάδος ως κοινωνική ομάς (πιέσεως) κατά την επίτευξην των στόχων της, υπό Νικ.Χ.Βικέτου. *The Greek Review of Social Research*, *18*, 249. https://doi.org/10.12681/grsr.292

https://epublishing.ekt.gr | **e-Publisher:** EKT | **Downloaded at:** 28/03/2024 13:15:54

Η Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὡς κοινωνικὴ ὁμάς (πιέσεως) κατὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν στόχων της. Ἐκδόσεις «Τῆνος», Ἀθῆναι 1973, σ. 54.

ὑπὸ Νικ. Χ. Βικέτου
πτυχιούχου τοῦ τμήματος Δημοσίου Δικαίου καὶ Πολιτικῆς Ἐπιστήμης τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Συνταχθεῖσα ἀρχικῶς προκειμένου νὰ ὑποβληθῇ «εἰς σεμινάριον θεμάτων Πολιτικῆς Ἐπιστήμης τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν», ἡ παροῦσα μελέτη ἐδόθη ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν δημοσιότητα προκειμένου νὰ προκαλέσῃ τὸ ἐνδιαφέρον «πρὸς μελέτην καὶ ἔρευναν τῶν κοινωνικῶν ὁμάδων ἐν Ἑλλάδι» (σ. 9). Αὕτη περιέχει δύο κύρια μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκτίθενται αἱ ἀπόψεις τοῦ συγγραφέως, καὶ ἓν τρίτον, ἐν εἴδει παραρτήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναδημοσιεύονται διάφορα ἐπίσημα ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα ἐπὶ τῶν ὁποίων βασίζονται ὡρισμέναι ἐκ τῶν ἀπόψεών των. Εἰς τὸ πρῶτον μέρος ὁ συγγραφεὺς ἐπιδιώκει νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἔννοιαν τῆς Ἐκκλησίας ἐκ θεολογικῆς καὶ κοινωνιολογικῆς ἐπόψεως, τονίζων συγχρόνως τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας συναντᾷ ὁ ἐρευνητὴς προκειμένου νὰ οἰκονομήσῃ ἐννοιολογικῶς τοὺς ἐκ τῶν δύο αὐτῶν διαφορετικῶν ἀπόψεων διατυπουμένους ὁρισμοὺς περὶ ταύτης (σσ. 11, 13). Εἰς τὴν συνέχειαν ὁ συγγραφεὺς κάμνει λόγον περὶ τῶν «ἰδιαιτέρων χαρακτηριστικῶν τῆς Ἐκκλησίας ὡς κοινωνικῆς ὁμάδος», τὰ ὁποῖα εἶναι «ἡ πολιτικὴ οὐδετερότης» καὶ «ἡ συνεχὴς προσπάθειά της διὰ τὴν πνευματικὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ ἀτόμου» (σ. 14). Οἱ «στόχοι» (σ. 15) τῆς Ἐκκλησίας εἶναι «πνευματικοὶ» καὶ «ποιμαντικοί». Οἱ δεύτεροι ἀπασχολοῦν περισσότερον τὴν Ἐκκλησίαν ὡς κοινωνικὴν ὁμάδα, καὶ αὗτη καταβάλλει διὰ τὴν πραγματοποίησίν των προσπάθειαν ἐπιβάλλουσα «πίεσιν» ἐκδηλουμένην «οὐχὶ πάντοτε, ἀλλὰ κατὰ περιπτώσεις» (σ. 16). Βασιζόμενος ἐπὶ παραδειγμάτων προερχομένων, κυρίως, ἐκ τῶν ἐκδηλώσεων τῆς «Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας», ὁ συγγραφεὺς ἐπιβεβαιώνει τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἀσκήσεως «πιέσεως» ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας γενικῶς «κατὰ περιπτώσεις», χαρακτηρίζων οὕτως αὐτὴν ὡς «ὁμάδα πιέσεως» (σσ. 17-18).

Χωρὶς νὰ κάμῃ σαφῆ ἐννοιολογικὴν διάκρισιν μεταξὺ τῶν «πιέσεων» τῶν ἀσκηθεισῶν κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ τῶν νῦν ἀσκουμένων ἐπὶ τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν ἐκ μέρους τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὁ συγγραφεὺς εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐργασίας του ἀσχολεῖται εἰδικῶς μὲ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὡς «ὁμάδα πιέσεως». Δεχόμενος κατ' ἀρχὴν ὅτι ἡ «ἄσκησις πιέσεως δὲν ἀποτελεῖ τὴν γενικὴν πολιτικήν της» (σ. 19), ἀναφέρεται ἐν συνεχείᾳ εἰς γεγονότα καὶ περιστατικὰ συγκεκριμένα («ἀπειλαὶ ἀφορισμοῦ συνλουομένων γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, ἄρνησις εὐλογίας τῶν γάμων, ἀτόμων φερόντων μακρὰν κόμην, ἄρνησις παροχῆς τῆς Θείας Κοινωνίας εἰς τὰ μέλη τῆς Στοᾶς, ἡ ἐν παντὶ τρόπῳ ἐκστρατεία κατὰ τῶν Ἀναστεναρίων, τὸ αὐτόματον διαζύγιον»), πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ὁποίων νομίζει ὅτι ἡ Ἐκκλησία «ἀσκεῖ πίεσιν». Εἰς τὴν ἐρώτησιν περὶ «τῆς ἀποτελεσματικότητος» (σ. 25) τῆς ἀσκουμένης ὑπὸ «τῶν φορέων» (σ. 24) τῆς Ἐκκλησίας πιέσεως, ὁ συγγραφεὺς δὲν δίδει ἀπάντησιν συγκεκριμένην. Τὰ «μέσα» διὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἀσκεῖ τὴν ἐπιρροήν ἢ τὴν πίεσίν της ἐπὶ τοῦ ποιμνίου της εἶναι, «ἐκτὸς τοῦ προφορικοῦ λόγου, τοῦ γραπτοῦ λόγου καὶ τῆς πειθοῦς, καὶ τὰ σύγχρονα μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας». Ὁ συγγραφεὺς τονίζει ἰδιαιτέρως τὴν σημασίαν τῶν μέσων αὐτῶν ὡς καὶ τὰς ἐλλείψεις των (σσ. 26-30). Ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρεται ἐν συνεχείᾳ εἰς τοὺς προσδιοριστικοὺς παράγοντας τῆς ἀσκουμένης πιέσεως ἢ ἐπιρροῆς (σσ. 30-35). Αἱ ὀρθόδοξοι θρησκευτικαὶ ὀργανώσεις, ἐφ' ὅσον ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, χρησιμοποιοῦνται ὑπ' αὐτῆς ὡς «μέσα» διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ἐπιρροῆς της «ἐπὶ τῶν φορέων τῆς πολιτικῆς δράσεως ἢ τῆς κοινῆς γνώμης», ἀσκοῦσαι συγχρόνως κριτικὴν τοῦ ἔργου τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας (σσ. 35-37). Ἡ Ἐκκλησία, λόγῳ τῆς μὴ ἐνεργοῦ συμμετοχῆς της εἰς τὴν πολιτικήν, κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς χώρας, ἀδυνατεῖ πολλάκις νὰ ἀσκήσῃ ἀποτελεσματικὴν ἐπιρροὴν ἢ πίεσιν ἐπὶ τῆς πολιτείας εἴτε ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτῆς τῆς ἰδίας, εἴτε ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ ποιμνίου της (σσ. 37-40).

Ἡ παροῦσα μελέτη, ἡ ὁποία ἔχει βασισθῇ ἐπὶ ἀξιολόγου καὶ λίαν ἐπικαίρου ἑλληνικῆς καὶ ξένης βιβλιογραφίας, εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς φιλοτίμου προσπαθείας ἑνὸς νέου ἐπιστήμονος, κριθεῖσα εὐμενῶς ὑπὸ τῆς οἰκείας πανεπιστημιακῆς σχολῆς (Νομικῆς) ἐξ ἧς ἀπεφοίτησεν οὐτος προσφάτως. Εἰς αὐτὴν θίγεται τολμηρῶς ἡ ἄποψις ἑνὸς θέματος γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος ὡς εἶναι τὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον ἐλάχιστα ἔχει μελετηθῇ ἐξ ἐπόψεως κοινωνιολογικῆς εἰς τὴν χώραν μας.

Α. ΤΖΑΝΙΜΗΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
The Greek Review of Social Research
εἰδικὸν τριμηνιαῖον περιοδικὸν
Ἐκδότης: Ἐθνικὸν Κέντρον Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν (ΝΠΔΔ)
Σοφοκλέους 1, Ἀθῆναι 122
Ἔτος 4ον. Τεῦχος 18ον
Ὀκτώβριος-Δεκέμβριος 1973

διευθυντὴς συντάξεως
ΗΛΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΑΣ
Ἁγίου Χαραλάμπους 1, Ἀθῆναι 701

ὑπεύθυνος τυπογραφείου Εὐάγ. Μ. Ράλλης
Λυκείου 1 - Ἁγ. Παρασκευή
στοιχειοθεσία-ἐκτύπωσις-βιβλιοδεσία
Χ. Παπούλια & Σία Ο.Ε.
Λεύκτρων 3 - Σεπόλια
ἐπιμέλεια ἐκδόσεως
Ὑπηρεσία Ἐνημερώσεως ΕΚΚΕ
*
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΧ. 40
Single issue $ 3

συνδρομαὶ ἐσωτερικοῦ (4 τεύχη):
διὰ ἰδιώτας δρχ. 150,
διὰ σπουδαστὰς δρχ. 120,
διὰ νομικὰ πρόσωπα, τραπέζας, ὀργανισμοὺς δρχ. 300,
συνδρομὴ ἐξωτερικοῦ (4 τεύχη): $ 12
*
ἡ ἀναδημοσίευσις τῆς ὕλης τοῦ περιοδικοῦ ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν ἀδείας τοῦ διευθυντοῦ συντάξεως πέρας ἐκτυπώσεως 10.1.1974

Τὰ ἐνυπόγραφα ἄρθρα ἐκφράζουν τὰς ἀπόψεις τῶν συγγραφέων των
Signed articles express only the views of their author